

WOJEWÓDZTWO
ŁÓDZKIE

Śladami Jana Pawła II

PO WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Szanowni Państwo,

Jubileusz 100. urodzin Karola Wojtyły i ogłoszenie roku 2020 rokiem Jana Pawła II jest znakomitą okazją do tego, by przybliżyć Jego związek z województwem łódzkim. Wydając niniejszą publikację, proponujemy Państwu spacer szlakiem miejsc, w których gościł Ojciec Święty, również jako biskup krakowski. Okazuje się, że jest ich całkiem sporo, a każde z nich zawiera w sobie walor atrakcji turystycznej.

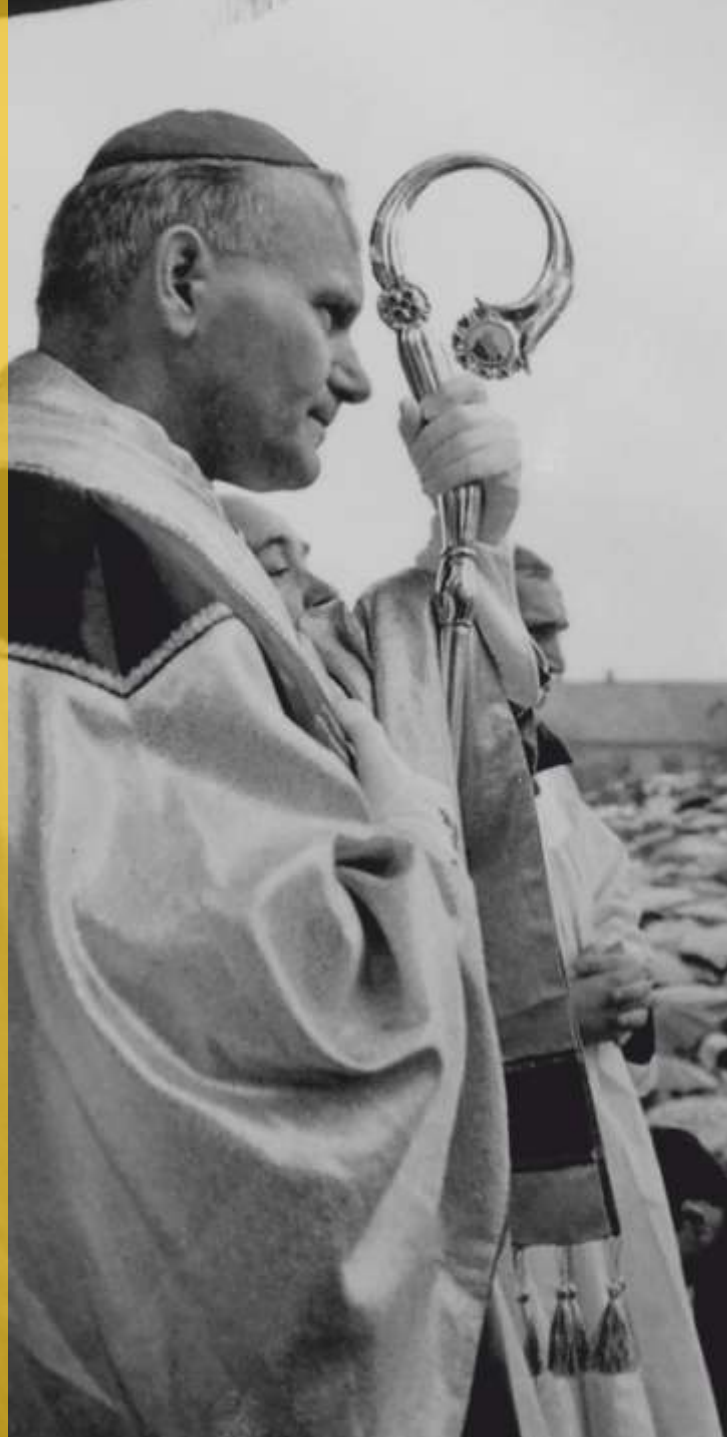
Tą publikacją zachęcamy do zwiedzenia zakątków województwa łódzkiego razem z Janem Pawłem II. Zapraszamy do swoistej pielgrzymki, którą można połączyć z odwiedzeniem przepięknych świątyń, ich barwnych okolic i w tych niezwykłych okolicznościach rozważyć słowa, które wtedy do nas kierował.

Życzę miłej lektury i niezapomnianych wrażeń z poznawania Łódzkiego szlakiem Jana Pawła II.

Grzegorz Schreiber
Marszałek
Województwa Łódzkiego

Jan Paweł II

Jan Paweł II był jednym z najwybitniejszych papieży w dziejach Kościoła. Jego pontyfikat przypadał na kluczowy czas przemian zachodzących w świecie w drugiej połowie XX wieku i na początku XXI stulecia. Ojciec Święty miał osobiście ogromny wpływ na charakter tych zmian.

Szczególne miejsce w działalności Jana Pawła II zajmowała ojczyzna. Dla Papieża-Polaka jej dobro oraz wolność narodu były jednymi z wartości nadrzędnych. 16 października 1978 roku podczas trzeciego dnia konklawe jako kardynał i metropolita krakowski Karol Wojtyła został wybrany 264 papieżem i pełnił tę godność przez ponad 26 lat (9666 dni), będąc uważanym za niekwestionowany autorytet nie tylko przez wiernych kościoła rzymsko-katolickiego, ale i wyznawców innych religii i nurtów filozoficznych. Jego pontyfikat przyczynił się do przemian demokratycznych w Polsce i innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej, do znacznego utrzymania pokoju na świecie oraz do dialogu i zbliżenia między katolicyzmem a prawosławiem, anglikanizmem, judaizmem i islamem.

Szczególne miejsce w duchowości Wojtyły zajmowało nabożeństwo do Matki Bożej czego dowodem jest dewiza papieska „*Totus Tuus*”, czyli „*Cały Twój*”. Wyniósł na ołtarze 1343 osoby, kanonizował zaś 482 błogosławionych. Wśród nich było wielu Polaków, między innymi wywodząca się z Głogowca koło Świnic Warckich siostra Faustyna Kowalska – Apostołka Miłosierdzia Bożego, będąca patronką Łodzi czy urodzony w Zduńskiej Woli ojciec Maksymilian Maria Kolbe.

Celem ożywienia dialogu z młodym pokoleniem ustanowił odbywające się co kilka lat w różnych krajach Światowe Dni Młodzieży.

Jan Paweł II zwany był papieżem pielgrzymem. Podczas pełnienia swojej posługi na Stolicy Piotrowej, by móc być bliżej wiernych na całym

świecie, odwiedził aż 129 krajów w tym 8-krotnie Polskę. Podczas III pielgrzymki do ojczyzny w 1987 roku przyjechał do Łodzi, zaś podczas VII podróży apostolskiej do Polski w 1999 roku do Łowicza. Będąc biskupem krakowskim wielokrotnie odwiedzał nasz region i jego mieszkańców.

Jan Paweł II zmarł 2 kwietnia 2005 roku mając 85 lat. Na ołtarze został wyniesiony przez Benedykta XVI w 2011 roku. Trzy lata później został kanonizowany przez papieża Franciszka. Święty Jan Paweł II jest patronem rodzin. Polski parlament, oddając hołd Papieżowi w stulecie Jego urodzin ogłosił Rok 2020 - rokiem świętego Jana Pawła II. Jest to doskonała zatem sposobność, by przybliżyć miejsca w naszym regionie związane z pobytami tego wielkiego Papieża-Polaka.

Podążajmy zatem szlakiem Jana Pawła II po województwie łódzkim pamiętając, że sam Papież od lat młodzieńczych był zapalonym turystą i krajoznawcą miłującym góry i wyprawy kajakowe.

Autor: Piotr Machlański

Łódź

10-13 kwietnia 1960 roku

 Kościół pod wezwaniem Najświętszego Imienia Jezus
ul. Henryka Sienkiewicza 60

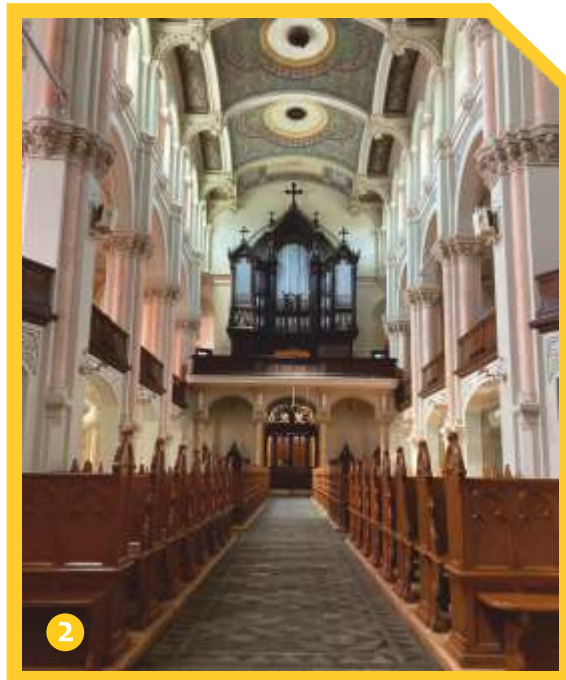
Przyszły papież Karol Wojtyła po raz pierwszy przyjechał do naszego regionu w 1960 roku. Odwiedził wtedy parafię Ojców Jezuitów w Łodzi. Jako biskup pomocniczy Archidiecezji Krakowskiej został zaproszony przez ordynariusza łódzkiego księdza Michała Klepacza do wygłoszenia rekolekcji dla pracowników łódzkich wyższych uczelni. Tematem przewodnim homilii było stwierdzenie: **Nie ma miłości bez pracy i nie ma pracy bez miłości.** Rekolekcje były także sposobnością do kilkudniowego pobytu w Łodzi. W tym czasie biskup Wojtyła mieszkał w rezydencji biskupiej przy obecnej ulicy Ignacego Skorupki 1. Po latach podczas pobytu w tym pałacu już jako papież powiedział: „Cieszę się, że mogłem być tutaj. Pokój, w którym mnie dziś umieścili, nie jest mi obcy, znam go bardzo dobrze. Zawsze, gdy przybywałem do tego domu, przebywałem w tym pokoju, pracowałem w nim, nawet nocowałem. Gościłem w nim wiele razy, jeszcze za czasów biskupa Klepacza”.

Kościół pod wezwaniem Najświętszego Imienia Jezus jest dawną świątynią ewangelicko-augsburską wzniesioną staraniem łódzkich ewangelików w latach 1880-1884. Jest to budowla trójnawowa z transeptem o formach neoromańskich.

Obiekt został wzniesiony wg projektu niemieckiego architekta Ludwika Schreiberera. Posiada ciekawą bryłę o trzech wieżach. Pierwotnie nosił wezwanie świętego Jana. Dumą świątyni są jej wielobarwne witraże. Gospodarzem miejsca od zakończenia II wojny światowej jest Towarzystwo Jezusowe (Ojcowie Jezuici).

- fot. 1-4 Kościół pod wezwaniem Najświętszego Imienia Jezus

Łódź

31 stycznia 1967 roku

 Archikatedra pod wezwaniem św. Stanisława Kostki
ul. Piotrkowska 265

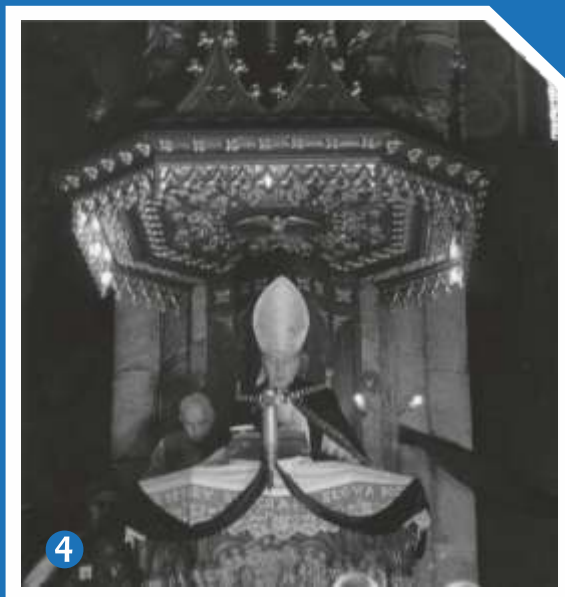
Karol Wojtyła już jako arcybiskup metropolita krakowski przybył do Łodzi wraz z prymasem Polski kardynałem Stefanem Wyszyńskim na uroczystości pogrzebowe ordynariusza łódzkiego biskupa Michała Klepacza. Ten przedwojenny profesor Katedry Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, po wojnie jako biskup łódzki, pełnił ważne funkcje w strukturach polskiego Kościoła. Był między innymi członkiem powołanej przez prymasa Stefana Wyszyńskiego Komisji Mieszanej odpowiedzialnej za dialog między Kościołem a władzami państwowymi, a podczas aresztowania Wyszyńskiego przewodniczącym Episkopatu Polski. Biskup Michał Klepacz został pochowany w krypcie katedralnej.

Podczas uroczystości pogrzebowych arcybiskup Wojtyła powiedział: *„Ksiądz biskup Michał Klepacz, przychodząc do Łodzi wiedział, że idzie do metropolii przemysłowej i umysłowej, że idzie do miasta wielu uniwersytetów, które tu po wojnie wyrastały. Inteligencja zawodowa i inteligencja twórcza, młodzież, to wszystko był ten człowiek, którego ukochał w Chrystusie”*.

Bazylika archikatedralna pod wezwaniem świętego Stanisława Kostki jest kościołem katedralnym Diecezji Łódzkiej od 1920 roku. Świątynia powstała w latach 1901-1912 dzięki funduszom nie tylko katolików, ale i przedstawicieli innych wyznań i religii. Łódź w XIX stuleciu była miastem, w którym istniał tak zwany *Fenomen Łodzi wielokulturowej* polegający na współdziałaniu społeczności wielokulturowej miasta.

- fot. 1 Tablica biskupa Michała Klepacza w łódzkiej Archikatedrze
- fot. 2 Nabożeństwo pogrzebowe biskupa Michała Klepacza w łódzkiej Archikatedrze
- fot. 3 Uroczystości pogrzebowe biskupa Michała Klepacza w łódzkiej Archikatedrze
- fot. 4 Mowa pożegnalna kardynała Stefana Wyszyńskiego podczas uroczystości pogrzebowych biskupa Michała Klepacza w łódzkiej Archikatedrze

Archikatedra jest wspaniałą neogotycką budowlą trójnawową z ambitem i transeptem, założoną na planie krzyża łacińskiego. W ołtarzu głównym znajduje się rzeźbiona scena przedstawiająca Przemienienie Pańskie. Był to dar rodziny Juliusza Heinzla – łódzkiego fabrykanta produkującego wyroby wełniane. W ramionach transeptu znajdują się kaplice ołtarzowe. Od strony południowej patrona świątyni, czyli świętego Stanisława Kostki, od strony północnej - Matki Bożej Różańcowej. Pierwsza z nich ufundowana była przez robotników łódzkiej fabryki włókienniczej Ludwika Geyera, druga zaś przez rzeźników i kupców trzody. Witraże w transepcie od strony południowej ufundowali przedstawiciele Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, a od strony północnej Gminy Wyznaniowej Żydowskiej. Na ścianach świątyni znajdują się liczne tablice upamiętniające ważne wydarzenia z historii Polski i Łodzi.

■ fot. 5 Archikatedra Łódzka

Łódź

10–11 czerwca 1967 roku

 Archikatedra pod wezwaniem św. Stanisława Kostki
ul. Piotrkowska 265

Kilka miesięcy po uroczystościach pogrzebowych biskupa Klepacza, Karol Wojtyła przyjechał do Łodzi po raz kolejny. Kilkanaście dni wcześniej papież Paweł VI powołał Go do godności kardynalskiej. Nominację kardynalską przyszły papież otrzymał piętnaście dni po wizycie w Łodzi. Wojtyła uczestniczył w uroczystościach 1000-lecia Chrztu Polski obchodzonych na terenie Diecezji Łódzkiej. Uroczystości były zaplanowane na dwa dni. Pierwszego z nich o godzinie 19.00 odprawiono mszę świętą pod przewodnictwem łódzkiego biskupa pomocniczego Jana Fondalińskiego. W eucharystii uczestniczył kardynał nominat. Wygłosił on kazanie, w którym podkreślił znaczenie Łodzi jako ważnego ośrodka naukowego i przemysłowego w kraju oraz przybliżył ideę zmarłego biskupa Klepacza, który pragnął połączyć obchody milenijne z 1000-leciem Łęczycy.

Kardynał Wojtyła w katedrze powiedział między innymi: „*Nie było więc przypadkiem, że myśl Księdza Biskupa Klepacza wybrała ten termin. Chciał połączyć stare dzieje z nowymi w Kościele, współczesność z przeszłością, Tum z Łodzią*”.

- fot. 1 Uroczystości milenijne w łódzkiej Archikatedrze

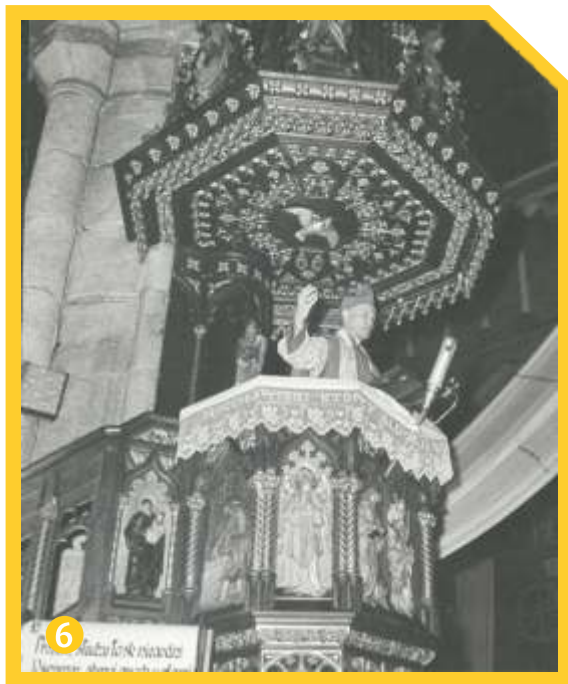
Drugiego dnia uroczystości, czyli 11 czerwca, przed południem w katedrze miała miejsce główna msza święta. Obok kardynała Wojtyły w uroczystościach wzięli udział: prymas Polski kardynał Stefan Wyszyński oraz innych trzydziestu sześciu biskupów. Prymasa i metropolitę krakowskiego przywitały kwiatami łódzkie dzieci na czele z biskupem łódzkim Janem Kulikiem, który powiedział do Wojtyły: „Witam Waszą Eminencję (...) cieszymy się bardzo, że w robotniczej Łodzi mamy okazję pierwsi powitać kardynała, który swego czasu był również i robotnikiem”.

Odczytano wtedy także specjalnie skierowany do wiernych list papieski. Około godziny 14. prymas, kardynał Wojtyła i jeszcze dwunastu biskupów udało się do podłęczyckiego Tumu na dalszą część uroczystości milenijnych.

- fot. 2 Główna msza święta obchodów milenijnych zgromadziła tysiące wiernych
- fot. 3-6 Uroczystości 1000-lecia Chrztu Polski obchodzone w Łodzi

Tum

11 czerwca 1967 roku

 Archikolegiata pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Królowej i świętego Aleksego Tum k. Łęczycy / gm. Góra Św. Małgorzaty

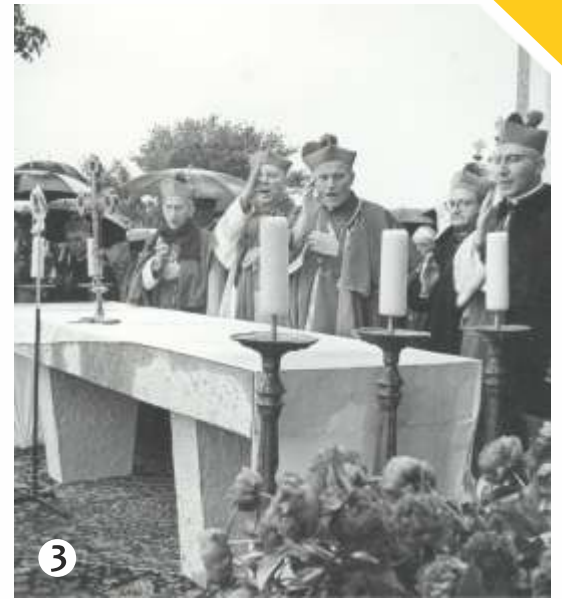
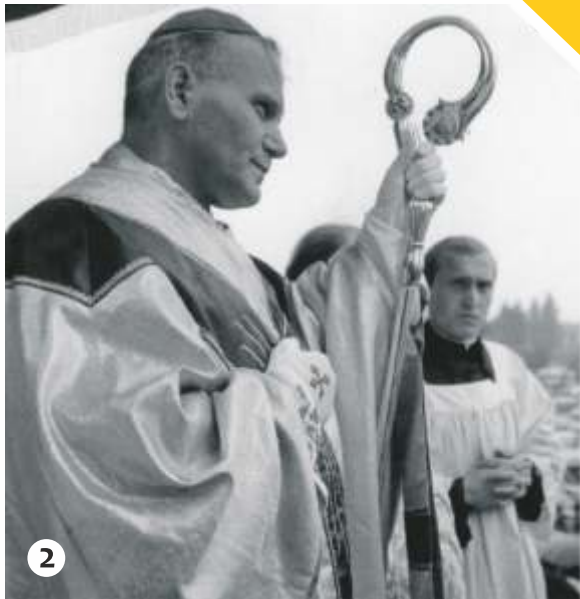
Drugim etapem milenijnych obchodów diecezjalnych była uroczysta msza święta odprawiona w strugach deszczu przy ołtarzu polowym wzniesionym na tyłach archikolegiaty w Tumie pod Łęczycą. Głównym celebransem był kardynał Karol Wojtyła. W tym wydarzeniu wzięło udział około siedmiu tysięcy wiernych. Po zakończeniu uroczystości kardynał Wojtyła udał się na Jasną Górę.

Archikolegiata w Tumie została wzniesiona w latach 1141-1161 na miejscu benedyktyńskiego opactwa Świętej Marii. Jest to największa świątynia romańska w Polsce. Jej fundatorką była księżna Salomea, wdowa po księciu Bolesławie Krzywoustym. Kościół przez kilkaset lat był miejscem licznych synodów i zjazdów książęcych. We wnętrzu na szczególną uwagę zasługuje najstarszy w kraju romański portal z wizerunkiem Matki Bożej z Dzieciątkiem adorowanej przez anioły oraz polichromia przedstawiająca Chrystusa.

- fot. 1 Ołtarz polowy przed Archikolegiatą w Tumie
- fot. 2-4 Uroczystości 1000-lecia Chrztu Polski w Tumie

Stuzianna Poświętne

18 sierpnia 1968 roku

 Kościół pod wezwaniem św. Filipa Neri
i św. Jana Chrzciciela
ul. Główna 7

Bazylika w Studziannie jest jednym z najważniejszych miejsc kultu w województwie łódzkim. Czczony jest tam od wieków obraz Świętej Rodziny z Nazaretu. 18 sierpnia 1968 roku miała miejsce uroczysta koronacja tego obrazu papieskimi koronami przez kardynała Stefana Wyszyńskiego – prymasa Polski, kardynała Karola Wojtyłę - metropolitę krakowskiego oraz biskupa Piotra Gołębiowskiego - administratora Diecezji Sandomierskiej. W tym wydarzeniu wzięło udział kilkadziesiąt tysięcy wiernych. Ołtarz polowy usytuowany był w ogrodzie klasztorным. Centralne miejsce na nim zajmował cudowny obraz oraz napis MAGNIFICAT oznaczający wdzięczność Matce Bożej szczególnie za 40-lecie pobytu Filipinów w Studziannie oraz za ocalenie mieszkańców Opoczyńskiego i Rawskiego w okresie II wojny światowej. Uroczystość rozpoczęła się o północy z 17 na 18 sierpnia. Przy dźwiękach dzwonów procesjonalnie zaczęto przenosić obraz Świętej Rodziny z Nazaretu na ołtarz koronacyjny. Niestety ze względu na obfity deszcz obraz pozostał w świątyni. Dopiero o szóstej rano, kiedy deszcz przestał padać, procesja ruszyła dalej. Po kilkudziesięciu minutach cudowny obraz umieszczono w ołtarzu koronacyjnym.

Główna uroczystość rozpoczęła się o godzinie 11.00. Przybyło na nią szesnastu biskupów i dwóch kardynałów oraz pięciuset księży i kleryków z całego kraju. Kulminacyjnym momentem było nałożenie koron przez kardynałów Wyszyńskiego i Wojtyłę na głowy Jezusa i Maryi oraz przez biskupa Gołębiowskiego tak zwanej klementynki na głowę świętego Józefa. Akt uroczystej koronacji był zwieńczeniem od wieków okazywanej czci Bożej Matce w tym wizerunku. Następnie odprawiono uroczystą mszę świętą, której przewodniczył kardynał Karol Wojtyła, a kazanie wygłosił kardynał Stefan Wyszyński.

- fot. 1 Kościół pod wezwaniem św. Filipa Neri i św. Jana Chrzciciela
- fot. 2 Ołtarz główny kościoła pod wezwaniem św. Filipa Neri i św. Jana Chrzciciela
- fot. 3 Obraz Świętej Rodziny z Nazaretu

Kościół pod wezwaniem świętego Filipa Neri i świętego Jana Chrzciciela w Studziannie jest jedną z najwspanialszych budowli barokowych w kraju. Miejsce to związane jest z kultem obrazu Świętej Rodziny z Nazaretu, uznanym za cudowny w 1671 roku przez specjalną komisję pod przewodnictwem prymasa Polski Mikołaja Prażmowskiego. Przed nim przez wieki modliły się rzesze pątników, a nawet królowie Polski Michał Korybut Wiśniowiecki i Jan III Sobieski.

Trójnąwową świątynię z transeptem wzniesiono w stylu barokowym w latach 1688-1748. Mimo upływu kilkuset lat wciąż zachwyca ona swym bogactwem i pięknem. Na szczególną uwagę zasługuje ołtarz główny z wizerunkiem Świętej Rodziny z Nazaretu oraz liczne ołtarze boczne. Przepychu dodają wspaniałe freski iluzyjne pokrywające sklepienie świątyni. Opiekę nad sanktuarium od 1674 roku sprawują księża z Kongregacji Oratorium świętego Filipa Neri zwani Filipinami.

- fot. 4-5 Karol Wojtyła odprawiający mszę świętą podczas uroczystości koronacji Obrazu Świętej Rodziny z Nazaretu

Łódź

18–19 maja 1969 roku

 Kościół pod wezwaniem świętej Teresy od Dzieciątka Jezus i świętego Jana Bosco
ul. Stefana Kopcińskiego 1/3

Kolejna wizyta kardynała Wojtyły miała miejsce w niedzielny majowy wieczór 1969 roku. Przyjechał na kilka godzin na zaproszenie duszpasterza akademickiego księdza Jana Palusińskiego. Celem przyjazdu do Łodzi była wizyta na I Sacrosongu, czyli Festiwalu Piosenki Religijnej. Festiwal rozpoczął się 17 maja w godzinach wieczornych. W czasie inauguracyjnego festiwalu nabożeństwa na ołtarzu złożono gitarę i bryłę ziemi. W ten sposób rozpoczął się pierwszy w kraju festiwal piosenki religijnej. Rywalizowało ze sobą 10 zespołów i 15 solistów. Na festiwal przybyło ok. 1300 młodych ludzi. Wśród gości była także Agnieszka Osiecka. W drugim dniu zaprezentowano 27 utworów. Pod koniec festiwalu kardynał Wojtyła wręczył zwycięzcom nagrody oraz odprawił mszę świętą, po której wygłosił mowę na temat kultury w oparciu o naukę Soboru Watykańskiego II. Po zakończeniu festiwalu około godziny 1.30, a więc już 19 maja, kardynał Wojtyła udał się na odpoczynek do łódzkiego pałacu biskupiego przy ulicy Ignacego Skorupki 1, a następnie około 4.30 wyjechał do Krakowa.

- fot. 1 Kościół pod wezwaniem świętej Teresy od Dzieciątka Jezus i świętego Jana Bosco

Przyszły papież powiedział do młodzieży biorącej udział w festiwalu: „Ołtarz ten z płonącymi świecami towarzyszył waszemu szukaniu. Szukaniu tego wyrazu, w którym człowiek współczesny w sztuce, w muzyce, może potwierdzić siebie, może powiedzieć: to jest moja prawda. I może z tą prawdą stanąć przed Bogiem”.

Kościół pod wezwaniem świętej Teresy od Dzieciątka Jezus i świętego Jana Bosco jest przykładem budowl nowoczesnej inspirowanej architekturą klasyczną i modernistyczną. Założony na planie krzyża greckiego o rozpiętości ramion sięgającej 50 metrów składa się z wysokiego przyziemia, na którym wznosi się ośmioboczny tambur zwieńczony kopułą o średnicy 23 metrów z latarnią, otoczony czterema mniejszymi kopułami umieszczonymi w narożach budowli.

Kościół jest przykładem budowl funkcjonalnej, gdyż poza przestrzenią sakralną zaprojektowano w nim salę parafialną w przyziemiu, osiem pomieszczeń na poziomie chóru oraz drugą zakrytą dla asysty ołtarzowej. Kościół powstał w latach 1950-1963 według projektu Józefa i Witolda Korских. Gospodarzem świątyni są Księża Salezjanie.

- fot. 2 Kardynał Wojtyła w „Węźle” po zakończeniu Sacrosongu 69 w Łodzi (fot. z: ks. Jan Palusiński, Zawsze lubiłem śpiewać ... Jedyne święto z doczesną nagrodą)
- fot. 3 Podziękowanie kardynała Wojtyły za udział w Sacrosongu 69 (fot. z: ks. Jan Palusiński, Zawsze lubiłem śpiewać ... Jedyne święto z doczesną nagrodą)
- fot. 4 „Węzeł”, w którym przebywał kardynał Karol Wojtyła podczas Sacrosongu w 1969 r.
- fot. 5 Wnętrze kościoła pod wezwaniem Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus i świętego Jana Bosco

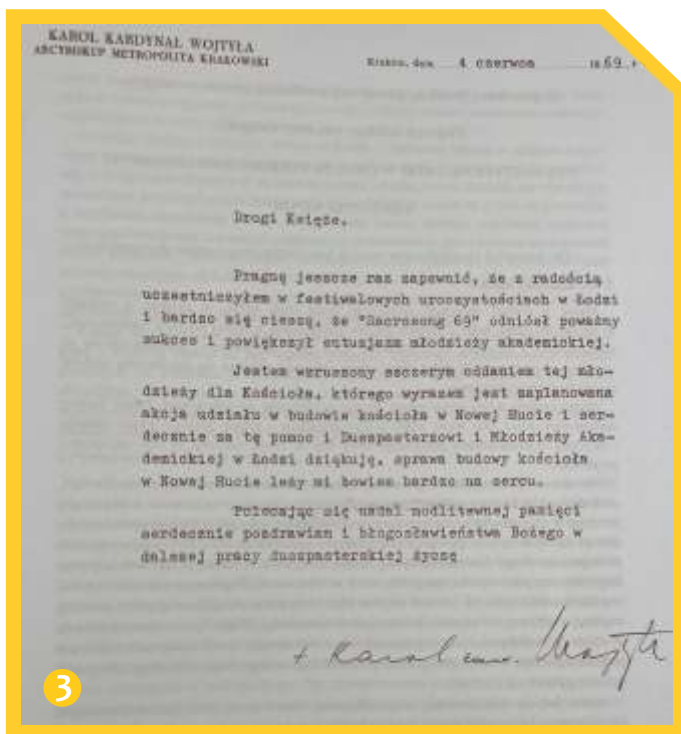

2

4

3

5

Łódź

13 grudnia 1970 roku

 Kościół pod wezwaniem Najświętszego Imienia Jezus
ul. Henryka Sienkiewicza 60

W 1970 roku Kościół Łódzki przeżywał swój „złoty jubileusz”. Pięćdziesiąt lat wcześniej papież Benedykt XV erygował Diecezję Łódzką.

Uroczystości rocznicowe zaplanowano na 12 i 13 grudnia. Zaproszono na nie biskupów z całej Polski, w tym księdza prymasa kardynała Stefana Wyszyńskiego i metropolitę krakowskiego kardynała Karola Wojtyłę. Uroczystości poprzedziły okolicznościowe nabożeństwa odprawiane 12 grudnia w różnych kościołach diecezji. 13 grudnia o godzinie 9.00 została odprawiona uroczysta msza święta w kościele Ojców Jezuitów w Łodzi. Po jej zakończeniu kazanie wygłosił kardynał Wojtyła. Podobnie jak dziesięć lat wcześniej homilię skierował do młodzieży akademickiej. Inspirowana była myślami Soboru Watykańskiego II. Po zakończeniu nabożeństwa przyszedł papież spotkał się z młodzieżą w kaplicy świętego Krzysztofa usytuowanej w kompleksie jezuickim, a następnie udał się do łódzkiej katedry.

Podczas pobytu w kościele Ojców Jezuitów kardynał Wojtyła powiedział: „Nie ma w Kościele podziałów na partię czynną i bierną: wszyscy mają udział w misji Chrystusa. Każdy kto pyta o Chrystusa w wieku lat 20-24, w czasie studiów akademickich: powiedz, co mam zrobić? I słucha Jego odpowiedzi, przyjmując ją do końca, znajduje swoją misję i swoje chrześcijańskie powołanie.

Na to chrześcijańskie powołanie składa się różnorodność misji. W ludzie bożym są kapłani, świeccy i osoby zakonne; ale w ludzie bożym są rolnicy i pracownicy fizyczni, inżynierowie i lekarze, nauczyciele i profesorowie uniwersytetu: wszyscy oni mają jakieś misje”.

Kościół pod wezwaniem Najświętszego Imienia Jezus pierwotnie był świątynią ewangelicką pod wezwaniem świętego Jana. W jego architekturze można zaobserwować wzorce niemieckie, włoskie i francuskie. Świątynia została wzniesiona w latach 80. XIX wieku i stała się od razu jedną z najwspanialszych budowli miasta. Był to drugi kościół ewangelicko-augsburski w mieście.

- fot. 1 Kardynał Karol Wojtyła przed pałacem biskupim w Łodzi w dniu 13 grudnia 1970 r.

1

Łódzka katedra była miejscem głównych uroczystości 50-lecia Diecezji Łódzkiej. Na uroczystą mszę świętą trwającą 2,5 godziny przybyło dwudziestu sześciu biskupów z całej Polski, władze zakonne oraz nauczyciele akademicki reprezentujący społeczność wyższych uczelni katolickich w kraju i kilkanaście tysięcy wiernych. Katedra i pałac biskupi były bogato udekorowane flagami i herbami łódzkich ordynariuszy. Nad wejściem do świątyni umieszczono mapę diecezji z podziałem na dekanaty i napisem 50 lat Diecezji Łódzkiej. Dostojnych gości, w tym prymasa Stefana Wyszyńskiego oraz metropolitę krakowskiego Karola Wojtyłę, przeprowadzono procesjonalnie z pałacu biskupiego przy ulicy Ignacego Skorupki 1 do katedry, po czym kapłanów przywitały dzieci z kwiatami i siostry zakonne. Mszę świętą celebrował kardynał Karol Wojtyła, a prymas wygłosił kazanie.

Na wieży łódzkiej archikatedry od 2011 roku zawieszony jest dzwon noszący imię *Serce Łodzi*. Jest on symbolem miasta i jego mieszkańców. Jego odlanie było możliwe dzięki społecznej zbiórce przeprowadzonej wśród Łódzian. W ten sposób nawiązano do ufundowania pierwotnego dzwonu *Zygmunt*, który powstał 100 lat wcześniej dzięki współdziałaniu Łódzian różnych wyznań: katolików, luteran, prawosławnych i Żydów. Poprzednik ważył 4,5 tony i był wysoki na 2 metry. Jego głos docierał do najdalszych zakątków miasta. W czasie I wojny światowej okupujący Łódź Niemcy chcieli zarekwirować dzwon i tylko heroiczna postawa wielokulturowej społeczności miasta polegająca na trzymaniu straży przy dzwonie pozwoliła pozostawić go na swoim miejscu.

Niestety podczas II wojny światowej dzwon został zrabowany, a miejsce po nim w wieży pozostało puste na kilkadziesiąt lat. Nowy dzwon *Serce Łodzi* ponownie stał się symbolem miasta. Nawiązując do historii *Zygmunta*, na chrzestnych dzwonu wybrano przedstawicieli tych samych wyznań i religii, co sto lat temu: 4 katolików, 4 luteran, 4 prawosławnych i 4 Żydów. Na płaszczu dzwonu widnieje napis mówiący, że został odlany w roku beatyfikacji papieża Jana Pawła II. *Serce Łodzi* bije codziennie o godzinie 15.00 w *Godzinę Miłosierdzia Bożego*.

3

4

5

6

- fot. 2 Dzwon Serce Łodzi z 2011 r.
- fot. 3 Błogosławieństwo udzielane wiernym przez prymasa Wyszyńskiego i kardynała Wojtyłę
- fot. 4 Kazanie prymasa Stefana Wyszyńskiego w łódzkiej Archikatedrze
- fot. 5 Powitanie kardynałów przez łódzian
- fot. 6 Uroczystości jubileuszowe

Po uroczystej mszy świętej odbyły się dalsze wydarzenia zaplanowane z okazji „Złotego jubileuszu”. Zaproszeni goście przeszli do auli Wyższego Seminarium Duchownego, gdzie wygłoszono referaty dotyczące dziejów Diecezji Łódzkiej.

Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne mieści się w zabytkowym budynku dawnego Szpitala Świętego Aleksandra. Powstał on w latach 1842-1845 według projektu Henryka Marconiego. Posiadał na parterze dużą salę dla hospitalizowanych osób oraz aptekę, na piętrze zaś pięć izb dla chorych. W latach 70. XIX wieku szpital posiadał sześćdziesiąt łóżek i miał status szpitala powiatowego. Po rozbudowie w latach 80. XIX w. przybyły czterdzieści dwa łóżka.

Po utworzeniu Diecezji Łódzkiej, władze miejskie przeznaczyły gmach na Seminarium Duchowne, które oficjalnie erygował swoim dekretem biskup łódzki Wincenty Tymieniecki w sierpniu 1921 roku. 3 listopada 1921 roku odbyła się uroczysta inauguracja roku akademickiego, a w gmachu pojawili się pierwsi klerycy.

- fot. 7 Spotkanie jubileuszowe w Seminarium Duchownym

Wieruszów

5 maja 1973 roku

 Kościół pod wezwaniem Zesłania Ducha Świętego
Sanktuarium Pana Jezusa Pięciorańskiego
ul. Jarosława Dąbrowskiego 12

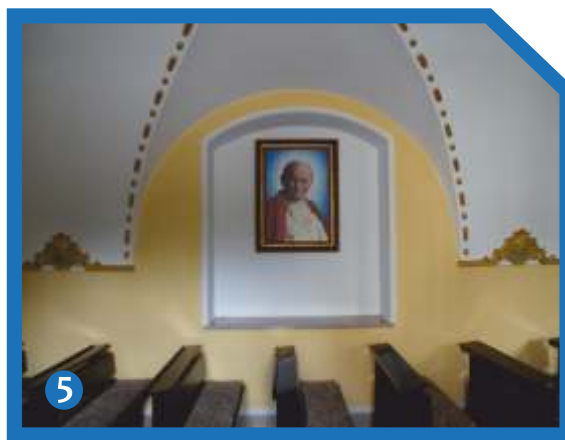
Konwent Ojców Paulinów w Wieruszowie był miejscem, które w XVII wieku odwiedzał wielokrotnie ojciec Augustyn Kordecki. Zakonnik ten przeszedł do historii jako obrońca Jasnej Góry podczas potopu szwedzkiego pomiędzy 18 listopada a 27 grudnia 1655 roku. W rocznicę 300-lecia śmierci ojca Kordeckiego w miejscowym klasztorze, wtedy była to budowla drewniana, w najstarszej części obecnego, barokowego zespołu klasztorowego, pod łukiem procesyjnym, umieszczono okolicznościową tablicę z medalionem z wizerunkiem ojca Augustyna Kordeckiego. Podczas głównej uroczystości zaplanowanej na 5 maja 1973 roku została ona poświęcona przez kardynała Karola Wojtyłę.

Klemens Kordecki, imię zakonne Augustyn, urodził się w Iwanowicach koło Kalisza w rodzinie mieszczańskiej. Jego ojciec Marcin dwukrotnie pełnił zaszczytny urząd burmistrza rodzinnego miasta. Klemens otrzymał solidne wykształcenie w Kaliszu i Poznaniu, gdzie uczył się filozofii i teologii. Po wstąpieniu do Zakonu Braci Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika zwanego Paulinami osiadł na kilka lat w Wieluniu. Podczas swojej posługi zakonnej trzykrotnie wybierano go przeorem konwentu wieluńskiego.

W 1650 roku współbracia zakonni powierzyli Kordeckiemu obowiązki definitora prowincji, czyli doradcy głównego przełożonego zakonu oraz przeora Jasnej Góry, a siedem lat później godność prowincjała polskiej prowincji zakonnej. Jako zwierzchnik zakonu wizytował on wielokrotnie konwent wieruszowski. Podczas jednej z takich wizytacji 20 marca 1673 roku około godziny 16. zmarł. Dzisiaj w miejscu drewnianego klasztoru, będącego świadkiem owego wydarzenia, wznosi się okazała barokowa świątynia z II połowy XVII wieku.

- fot. 1 Kościół pod wezwaniem Zesłania Ducha Świętego - Sanktuarium Pana Jezusa Pięciorańskiego w Wieruszowie
- fot. 2 Popiersie Jana Pawła II
- fot. 3-4 Barokowe wnętrza wieruszowskiego kościoła
- fot. 5 Portret Papieża-Polaka w kaplicy bocznej kościoła

Łódź

15 września i 7 listopada 1973 roku

 Pałac biskupów łódzkich
ul. Ignacego Skorupki 1

Podczas podróży do Zduńskiej Woli na uroczystości 50-lecia pobytu Księża Orionistów w Polsce kardynał Karol Wojtyła, przed południem 15 września, odwiedził w Łodzi w pałacu biskupim swojego przyjaciela – biskupa Józefa Rozwadowskiego. Spotkanie miało wymiar prywatny.

Podobny charakter miała wizyta 7 listopada, kiedy przyszły papież przejeżdżał przez Łódź, jadąc do Ostrowa Wielkopolskiego na mszę świętą rozpoczynającą uroczystości peregrynacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej.

Pałac biskupów łódzkich wzniesiony po utworzeniu Diecezji Łódzkiej jako siedziba biskupa ordynariusza i urzędów kurialnych należy do najokazalszych w mieście. Jest to budowla założona na planie prostokąta z dwoma ryzalitami bocznymi i potężnym czterokolumnowym portykiem w części centralnej budowli. Całość zwieńczona jest prostą attyką dodającą dostojności budowli. Usytuowane są w niej dwa kartusze/medaliony przedstawiające herb papieski i herb Archidiecezji Łódzkiej.

- fot. 1 Pałac biskupów łódzkich

Zduńska Wola

15 września 1973 roku

 Kościół pod wezwaniem św. Antoniego z Padwy
ul. Łaska 88

Rok 1973 był momentem, w którym kardynał Karol Wojtyła kilkakrotnie odwiedził nasz region. Pierwszy raz 5 maja odwiedził konwent Paulinów w Wieruszowie, drugi raz 15 września, kiedy gościł w klasztorze Księży Orionistów w Zduńskiej Woli. Wizyta ta miała uroczysty charakter ze względu na obchody 50-lecia przybycia Księży Orionistów do Polski. Centralnym wydarzeniem jubileuszu była msza święta odprawiona o godzinie 14. z udziałem biskupów i przełożonych zgromadzeń zakonnych z całej Polski oraz licznej grupy wiernych. Karol Wojtyła podczas uroczystości wygłosił okolicznościowe kazanie.

Zespół klasztorny z kościołem pod wezwaniem świętego Antoniego z Padwy jest najstarszą w Polsce placówką Zgromadzenia Księży Orionistów. Przybyli oni do Zduńskiej Woli w 1923 roku. Inicjatywa utworzenia w Polsce konwentu Orionistów narodziła się znacznie wcześniej i wyszła od samego założyciela zgromadzenia – włoskiego księdza św. Alojzego Orione, który otaczał szacunkiem Polaków za sprawą opowieści matki o polskich żołnierzach walczących o niepodległość Włoch. Osobą upoważnioną przez Orione do utworzenia placówki misyjnej w Polsce był ksiądz Aleksander Chwiłowicz.

W 1924 roku nabył on piętrowy dom, będący pierwotnie karczmą, na peryferiach Zduńskiej Woli i utworzył tam Dom Misyjny z kaplicą Świętej Trójcy, w którym urządził kolegium dla chłopców. Orioniści to zgromadzenie zakonne powołane do pracy z osieroconą i biedną młodzieżą, a także z osobami z niepełnosprawnościami. W kolejnych latach w Domu Misyjnym powstało studium filozoficzne, nowicjat zakonny i wreszcie Niższe Seminarium Duchowne odpowiadające za formację przyszłych Orionistów. Dalszy rozwój placówki przerwała II wojna światowa. Po jej zakończeniu nastąpiło odrodzenie życia zakonnego w Zduńskiej Woli. Mimo prześladowań ze strony władz w latach 50. i 60. XX wieku w całej Polsce powstało wiele placówek Orionistów. W 2011 roku na bazie Domu Misyjnego w Zduńskiej Woli utworzono Dom Rekolekcyjny Świętego Alojzego Orione.

1

2

3

- fot. 1 Wnętrze kościoła pod wezwaniem Świętego Antoniego z Padwy
- fot. 2 Kościół pod wezwaniem Świętego Antoniego z Padwy
- fot. 3 Dom misyjny Księży Orionistów od 2011 r. Dom Rekolekcyjny Świętego Alojzego Orione

Piotrków Trybunalski

7 lipca 1974 roku

 Kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego
Aleja Armii Krajowej 19

Parafia piotrkowska pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego była miejscem inauguracji w Diecezji Łódzkiej nawiedzenia parafii przez kopię Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. W uroczystej mszy świętej uczestniczyli prymas Polski Stefan Wyszyński i krakowski kardynał Karol Wojtyła oraz trzydziestu biskupów z całego kraju. Kardynał Wojtyła był głównym celebrazem. Kazanie okolicznościowe wygłosił prymas Polski. Peregrynacja Obrazu Jasnogórskiego była ważnym wydarzeniem w dziejach Archidiecezji Łódzkiej i służyła odnowieniu życia religijnego wiernych w Polsce. Idea peregrynacji była pomysłem kardynała Wyszyńskiego w związku z przygotowaniami do obchodów 1000-lecia Chrztu Polski. Postanowiono, że kopia Obrazu Jasnogórskiego odwiedzi każdą parafię w kraju. Peregrynacja rozpoczęła się 26 sierpnia 1957 roku, zaś zakończyła po 23 latach - 12 października 1980 roku. W wyniku represji władz przez 6 lat między 1967 a 1972 rokiem obowiązywał zakaz wędrowania Obrazu po Polsce. W tym czasie obraz odwiedzał parafię w samej ramie.

Kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w czasie peregrynacji Obrazu Jasnogórskiego był niewielką budowlą drewnianą wzniesioną tuż po erygowaniu parafii przez biskupa łódzkiego Wincentego Tymienieckiego w 1929 roku. Kościół został rozebrany w 1994 roku. Obecna świątynia jest budowlą założoną na planie przypominającym rybę. Powstała w latach 1977-1996 według projektu Juliusza Seweryna. Kościół ma nowoczesny wystrój wnętrza.

- fot. 1 Drewniany kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego (fot. A. Warchulińska, Piotrków Trybunalski między wojnami. Opowieści o życiu miasta 1918-1939, Łódź 2012)
- fot. 2 Karol Wojtyła w parafii Najświętszego Serca Jezusowego (fot. Czas Piotrkowski 1997, nr 6)
- fot. 3 Uroczystość inauguracji w Diecezji Łódzkiej nawiedzenia parafii przez kopię Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej (fot. Tydzień Trybunalski 17.02.2000 r. Nr 7 /153)
- fot. 4 Wnętrze murowanego kościoła pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego

Łódź

15 grudnia 1974 roku

 Archikatedra pod wezwaniem św. Stanisława Kostki
ul. Piotrkowska 265

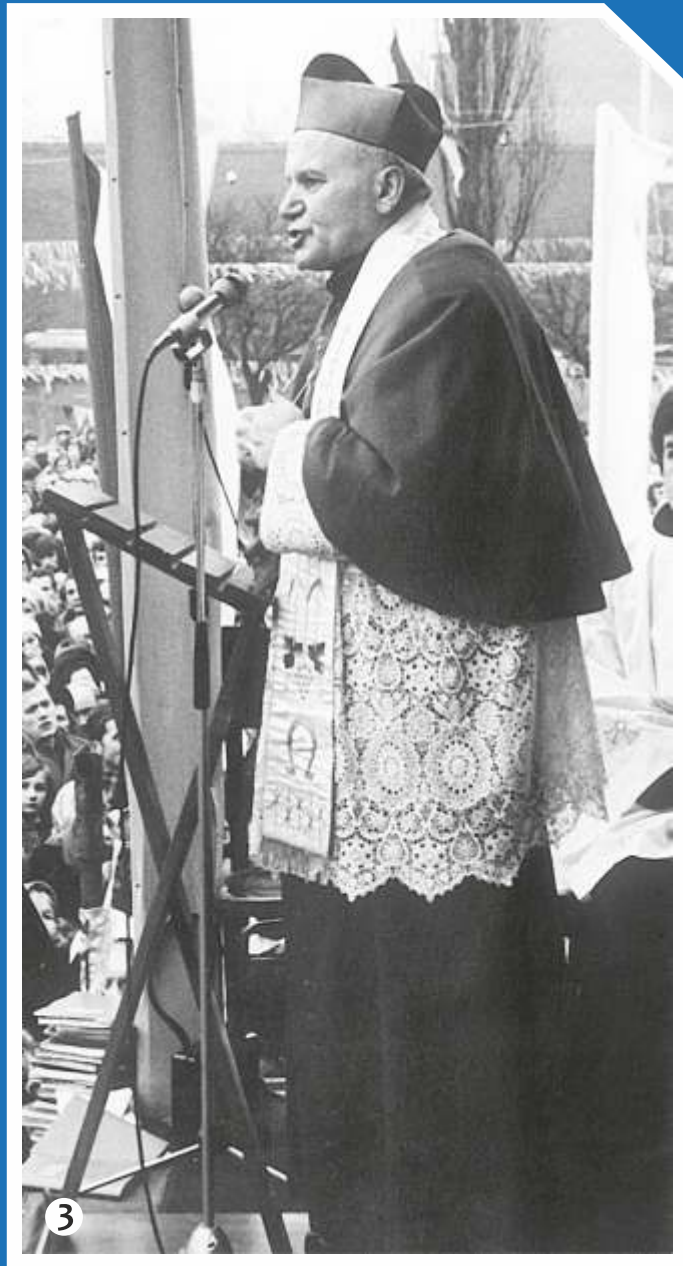

Po pięciu miesiącach peregrynacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej po terenie Diecezji Łódzkiej zorganizowano uroczyste zakończenie tego ważnego dla wiernych wydarzenia. Uroczysta msza święta miała miejsce w łódzkiej katedrze. Na tę uroczystość zaproszono kardynała Karola Wojtyłę, prymasa Stefana Wyszyńskiego oraz 31 innych biskupów. Uroczystości odbywały się na zewnątrz katedry przy ołtarzu polowym. Kazanie wygłosił metropolita krakowski Karol Wojtyła.

Podczas uroczystości przekazania Obrazu Jasnogórskiego do Zduńskiej Woli w Diecezji Włocławskiej kardynał Wojtyła w kazaniu powiedział: *„Nie ma bowiem sprawy ważniejszej dla nas jak zdrowa, wspólna, Bogiem silna, polska rodzina. Dlatego słusznie wybraliście to zadanie i słusznie prosiłiście Bogarodnicę o umocnienie duchowe swoich rodzin, a także zaprosiliście Ją do trwałej w tym dziele pomocy”*.

- fot. 1 Zakończenie peregrynacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w Łodzi
- fot. 2 - 3 Kazanie metropolity krakowskiego Karola Wojtyły podczas uroczystości peregrynacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej

Sieradz

29 czerwca 1978 roku

 Kościół pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa i klasztor Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego
ul. Dominikańska 16

Po południu w uroczystość świętych Apostołów Piotra i Pawła do furty klasztornej Sióstr Urszulanek w Sieradzu zapukało dwóch księży. Byli oni towarzyszami podróży kardynała Karola Wojtyły, który podczas przejazdu po kraju postanowił zatrzymać się na modlitwę w sieradzkiej świątyni pod wezwaniem świętego Stanisława Biskupa. Po modlitwie Szacowni Goście zwiedzili klasztor oraz zatrzymali się w rozmównicy na krótki poczęstunek. Dla kardynała Wojtyły miejsce to było ważne ze względu na patrona świątyni – świętego Stanisława patrona Polski i Krakowa oraz ze względu na fakt wybrania przez polskich możnych w murach tej świątyni na tron Polski córki Ludwika Węgierskiego - księżniczki Jadwigi.

Kościół pod wezwaniem Św. Stanisława Biskupa jest jedną z pierwszych ceglanych, gotyckich świątyń w Polsce. Powstał wraz z zabudowaniami klasztornymi w połowie XIII stulecia. Prawdopodobnie jest też pierwszą w kraju świątynią, której nadano wezwanie św. Stanisława Biskupa. Został on kanonizowany już 8 września 1253 roku, a więc w okresie budowy sieradzkiego kościoła.

Na szczególną uwagę zasługuje wspaniały wczesnogotycki portal znajdujący się w południowej ścianie kościoła. Jego osobiwością są monumentalne archiwolty zestawione z trójlistnych bloków kamiennych. Są to stylizowane lilie – symbol czystości przyjęty przez Ojców Dominikanów, do których należała pierwotnie świątynia. Od 2 kwietnia 1922 roku zespół klasztorny stał się własnością Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego. Do kościoła przylega średniowieczny klasztor rozbudowany w kolejnych stuleciach. Z konwentem sieradzkim związana była założycielka Sióstr Urszulanek – święta Urszula Ledóchowska, którą wyniósł na ołtarze święty Jan Paweł II.

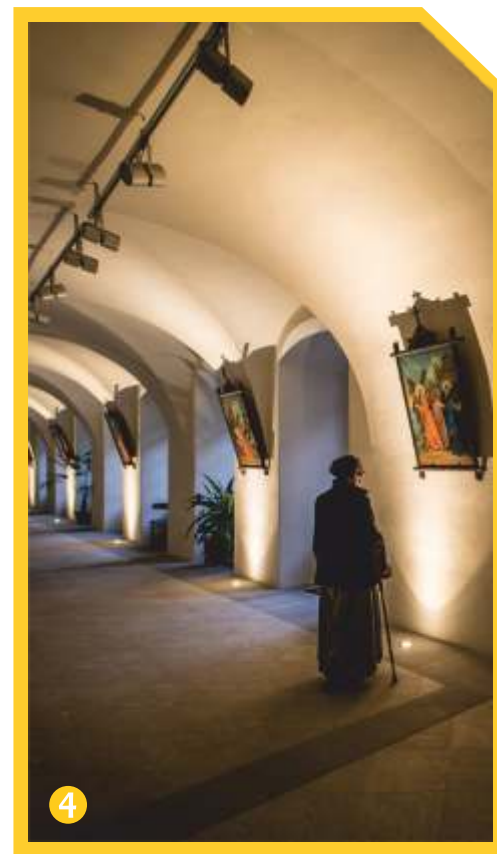
2

- fot. 1 Ekspozaty w sali muzealnej klasztoru Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego
- fot. 2 Poddominikański zespół klasztorny Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego
- fot. 3 Filiżanka, z której pił kawę Ojciec Święty Jan Paweł II podczas wizyty 29.06.1978 r.
- fot. 4 Krużganki klasztorne

3

*Porcelanowa filiżanka z której pił kawę
Ojciec Św. Jan Paweł II
gdy jako kardynał
odwiedził klasztor 29 czerwca 1978 r.*

4

Łódź

13 czerwca 1987 roku

 Port Lotniczy im. Władysława Reymonta
ul. gen. Stanisława Maczka 35

Około godziny 10.00 na terenie łódzkiego lotniska imienia noblisty Władysława Reymonta, dawniej zwanego lotniskiem na Lublinku, wylądował helikopter z Ojcem Świętym na pokładzie. W ten sposób rozpoczęło się najważniejsze wydarzenie w powojennej historii łódzkiego Kościoła.

Kilkadziesiąt minut później na płycie lotniska rozpoczęła się Msza Święta koncelebrowana pod przewodnictwem Szacownego Gościa dla ponad miliona dwustu tysięcy wiernych przybyłych do Łodzi z całego kraju. Była to uroczysta msza święta podczas której 1556 dzieci przystąpiło po raz pierwszy do sakramentu Eucharystii. Papież-Polak osobiście udzielił I komunii świętej stu dzieciom. Po zakończeniu mszy świętej papież poprosił o zrobienie okolicznościowego zdjęcia z dziećmi pierwszokomunijnymi - podobnie jak to jest zwyczajowo czynione we wszystkich parafiach, kiedy dzieci fotografują się ze swoim księdzem proboszczem. Podczas liturgii Jan Paweł II poświęcił czterdzieści kamieni węgielnych pod budowę nowych kościołów w diecezji. Po zakończeniu uroczystości ulicami Lotniczą, Dubois, Pabianicką, Papież udał się w kierunku placu katedralnego noszącego obecnie imię Jana Pawła II.

Podczas uroczystości pierwszokomunijnej papież powiedział: „Chcę ci powiedzieć, miasto, które nosisz imię Łódź, żeś wielką sprawiło radość następcy Piotra - rybaka i apostoła - przez to dzisiejsze spotkanie”.

- fot. 1-5 Wizyta Ojca Świętego w Łodzi (autor zdjęć Arturo Mari)

Lublinek powstał w latach 60. XIX wieku jako kolonia rolnicza. Nazwa tej dawnej osady pochodzi od nazwiska jej właściciela - Lubliner. Na okolicznych polach we wrześniu 1925 roku utworzono lotnisko. Powstało tam też centrum szkoleniowe kierowane przez kapitana Franciszka Żwirko. W okresie międzywojnia i tuż po wojnie lotnisko miało połączenia z największymi polskimi miastami. Obecnie ruch lotniczy odbywa się w wielu europejskich kierunkach.

- fot. 6 Jan Paweł II na łódzkim lotnisku (autor zdjęcia Arturo Mari)

Podczas przejazdu do centrum miasta około godziny 13. na skrzyżowaniu ulic Pabianickiej i Dubois, na wysokości bramy prowadzącej do pobliskich zakładów, Papież by być bliżej Łódzian, przesiadł się z „zakrytego” samochodu do „otwartego” Papa Mobile, którym podróżował dalej ulicami Łodzi. Przesiadka była doskonałą sposobnością do bezpośredniego spotkania i rozmowy z pielgrzymami przybyłymi na spotkanie z nim. Następnie ulicą Pabianicką i Piotrkowską kontynuowano przejazd do łódzkiej katedry. Przy ulicy Pabianickiej bierze swój początek aleja nosząca imię Jana Pawła II. Jest jedną z największych arterii komunikacyjnych miasta. W sąsiedztwie skrzyżowania Pabianickiej i Jana Pawła II przy ulicy Przyszkołe 2 mieści się kościół pod wezwaniem świętego Franciszka z Asyżu z lat 30. XX wieku. Na elewacji frontowej można zobaczyć mozaikę, autorstwa Ewy i Stanisława Janiszewskich, przedstawiającą między innymi świętego Jana Pawła II i świętą Faustynę Kowalską - patronkę Łodzi.

W okresie wizyty papieża w Łodzi zakłady włókiennicze nosiły imię Armii Ludowej. Pierwotnie był to kompleks fabryczny złożony z przędzalni, oddziału przygotowawczego, tkalni, farbiarni, apretury oraz okazałej neobarokowej rezydencji właściciela. Należał on do przybyłej z Czech rodziny Horak. W dwudziestoleciu międzywojennym fabryka ta należała do najnowocześniejszych w regionie. Pracowało w niej 1600 robotników w tym wielu specjalistów włókienników pochodzących z innych krajów w tym z Wielkiej Brytanii.

- fot. 7 Przejazd Papieża ulicami Łodzi

Po przybyciu około godziny 13.30 na plac katedralny, po pozdrowieniu wiernych, Papież udał się na krótki odpoczynek i obiad do sąsiedniego pałacu łódzkich biskupów. Tam też złożył podpis pod dokumentem powołującym Fundusz Ochrony Macierzyństwa imienia Stanisławy Leszczyńskiej – bohaterskiej położnej ratującej dzieci w Auschwitz. Fundusz otacza opieką najuboższe matki w ciąży i z małymi dziećmi, od 4 miesiąca ciąży do pół roku po urodzeniu się dziecka. Udzielana jest im pomoc w postaci wyprawek, odzieży i artykułów żywnościowych.

Podczas pobytu w pałacu biskupim Papież powiedział: „Wydawało się, że Łódź w programie mojej pielgrzymki będzie tylko etapem przejściowym pomiędzy innymi uroczystościami. Stało się inaczej. Jeszcze raz sprawdziło się, że to, na co nie liczymy, zaskakuje, sprawia największą niespodziankę i największą radość”.

Pałac biskupów łódzkich jest budowlą nawiązującą architekturą do form klasycznych. Powstał w latach 1922-1924 z przeznaczeniem na siedzibę biskupa i urzędy kurialne nowo utworzonej w 1920 roku Diecezji Łódzkiej. Jest to jedna z najelegantszych łódzkich rezydencji.

- fot. 8 Jan Paweł II na Placu Katedralnym (autor zdjęcia Arturo Mari)
- fot. 9 Jan Paweł II w Pałacu biskupów łódzkich

Tuż przed 16. Papież, stojąc przed wejściem do świątyni powitał wszystkich przybyłych. W ten sposób rozpoczęło się ważne spotkanie z przedstawicielami łódzkiego świata nauki, kultury i z młodzieżą akademicką. Wśród obecnych byli rektorzy i dziekani wydziałów Uniwersytetu Łódzkiego, Politechniki Łódzkiej, Akademii Medycznej, Akademii Muzycznej, Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych. Podczas spotkania Papież dokonał poświęcenia tablicy epitafijnej upamiętniającej biskupa ordynariusza diecezji łódzkiej Michała Klepacza, którego osobiście znał. Pomimo że nie było planowane przemówienie w katedrze, Papież powiedział kilka słów do blisko tysiąca ludzi zgromadzonych we wnętrzu świątyni i kilku tysięcy wiernych znajdujących się na placu wokół kościoła. Około godziny 16.35 Papież opuścił katedrę i udał się ulicami Piotrkowską, Piłsudskiego, Kilińskiego do miejsca pracy łódzkich włókniarek.

Podczas wizyty w katedrze padły następujące słowa: „Pragnę jeszcze wyrazić moją wielką radość, że spotykam się tutaj z przedstawicielami świata nauki i kultury, nie wyłączając, ale w szczególnej mierze. (...) Czuje się Waszą obecność w społeczeństwie, w kulturze polskiej, w Kościele polskim. Jestem za to bardzo wdzięczny inteligencji łódzkiej. (...) Życzę więc, wszystkim tutaj zgromadzonym i wszystkim placówkom nauki i kultury polskiej tutaj w Łodzi różnorodnym placówkom, bardzo ważnym placówkom, aby nadal byli sobą, tak jak dotąd, żeby reprezentowali to wszystko, co jest w naszej kulturze autentyczne, humanistyczne, chrześcijańskie i żeby to wszystko reprezentowali w tym specyficznym kontekście, jakim jest Łódź: przecież wszyscy wiemy,

przemysłowa Łódź, robotnicza Łódź. Właśnie tutaj, to szczególne spotkanie świata kultury, inteligencji i świata pracy jest najbardziej wyraziste, najbardziej wymowne”.

Bazylika archikatedralna pod wezwaniem św. Stanisława Kostki w okresie niewoli narodowej była miejscem modlitw o niepodległość Polski oraz miejscem gdzie upamiętniano polskich bohaterów i obchodzono rocznice ważnych wydarzeń historycznych, dlatego katedra zwana jest łódzkim pantheonem narodowym. Świątynia posiada czwartą co do wysokości wieżę w Polsce liczącą 104 metry. To, co wyróżnia obiekt to materiał budowlany. Kościół został zbudowany z żółtej cegły klinkierowej, inaczej niż inne ceglane świątynie wznoszone w tym okresie. Ojciec Święty w 1989 roku nadał katedrze zaszczytny tytuł Bazyliki Mniejszej, a trzy lata później wraz z utworzeniem Archidiecezji Łódzkiej, Katedra została przemianowana na Archikatedrę.

Miejsce to było dobrze znane Ojcu Świętemu, który wielokrotnie gościł w Łodzi, kiedy pełnił godność biskupa krakowskiego. Niejednokrotnie spacerował po tym placu, kiedy w sąsiedniej katedrze odprawiał msze święte, a w pałacu biskupim gościł i nocował podczas pobytu w Łodzi.

Przed archikatedrą znajduje się pomnik Jana Pawła II autorstwa Krystyny i Bogusława Solskich. Papież ukazany jest jako pielgrzym. Schodzi na trzeci element cokołu, co ma symbolizować wprowadzenie Kościoła w trzecie tysiąclecie chrześcijaństwa. Na płycie widnieje napis: **Otwórzcie drzwi Chrystusowi**. Pomnik upamiętnia pobyt Jana Pawła II w Łodzi w 1987 roku. Został odsłonięty 4 czerwca 2000 roku na zakończenie obchodów 80-lecia diecezji.

Od strony ulicy Skorupki w pasie zieleni oddzielającym katedrę od ulicy rośnie Dąb Papieski. Posadzono go 12 czerwca 2006 roku, co ma także upamiętnić wizytę Jana Pawła II w Łodzi. Dąb jest jednym z 500 wyhodowanych z żołądzi Dębu Chrobrego uważanego za jedno z najstarszych drzew w Polsce. Owoce dębu poświęcił Jan Paweł II podczas pielgrzymki leśników do Rzymu.

Plac Katedralny Jana Pawła II w pierwszej połowie XIX wieku pełnił funkcje handlowe i nosił nazwę Placu albo Rynku Fabrycznego. Jego dopełnieniem był znajdujący się po przeciwnej stronie ulicy Piotrkowskiej trójkątny Rynek Bielnikowy, obecnie skwer ciągnący się wzdłuż ulicy biskupa Wincentego Tymienieckiego.

Pierwotnie znajdowały się tam drewniane jatki rzeźnicze i piekarnicze. Centralne miejsce na placu wypełnia bazylika archikatedralna świętego Stanisława Kostki. Część placu od ulicy świętego Stanisława zwana była także Rynkiem Szpitalnym ze względu na usytuowany wzdłuż jego zachodniej pierzei Szpital Świętego Aleksandra. Po utworzeniu Diecezji Łódzkiej w gmachu urządzono Seminarium Duchowne, obecnie Wyższe Seminarium Duchowne Archidiecezji Łódzkiej. Wzdłuż dawnej ulicy Placowej, obecnie Ignacego Skorupki zamykającej plac od północy znajduje się pałac biskupów łódzkich oraz budynki administracji Kurii Archidiecezjalnej Łódzkiej. Od ulicy Piotrkowskiej znajdują się jeszcze dwa pomniki. Pierwszy z nich to pomnik Ignacego Skorupki – bohaterskiego księdza poległego w bitwie pod Ossowem podczas wojny polsko-bolszewickiej 14 sierpnia 1920 roku. Monument przedstawia Chrystusa dźwigającego krzyż oraz poniżej na cokole sceny z ostatnich chwil życia księdza Skorupki. Drugi pomnik jest miejscem pamięci narodowej. To Grób Nieznanego Żołnierza. Został odsłonięty 22 marca 1925 roku przez generała Władysława Sikorskiego. To grób symbol upamiętniający wszystkich bezimiennych żołnierzy, którzy oddali życie za ojczyznę. Przy grobie płonie wieczny ogień.

10

12

11

- fot. 10 - 12 Jan Paweł II w łódzkiej Archikatedrze (autor zdjęć 11,12 Arturo Mari)

 Dawna Nowa Tkalnia zakładów włókienniczych
Karola Scheiblera, następnie „Uniontex”
ul. Jana Kilińskiego 187

Podczas wizyty Papieża gmach fabryczny Tkalnia C był elementem jednego z największych w Europie Zakładów Przemysłu Bawełnianego imienia obrońców pokoju „Uniontex”. Papież do hali fabrycznej wszedł o godzinie 17.00. Nad wejściem Dostojnego Gościa witał napis: „Serdecznie witamy orędownika pokoju Jana Pawła II”. Spotkanie w miejscu pracy łódzkich włókniaerek przeszło do historii. Jak sam Papież podkreślał: „Nigdy w czasie moich wizyt duszpasterskich (...), chociaż wielokrotnie spotykałem się ze światem pracy, nie było mi dane spotkać się w zakładzie, gdzie pracują w większości kobiety”. Warto w tym miejscu dodać, że niespełna dwie godziny wcześniej wszystkie maszyny były w „pełnym ruchu”. Papież będący w towarzystwie biskupa łódzkiego Władysława Ziółka został powitany przez dyrektora „Uniontexu” Józefa Grzegorzycy. W mowie powitalnej dyrektor powiedział: „Do tej fabryki, podobnie jak nasi poprzednicy, często nasi rodzice, obecnie przychodzimy codziennie do pracy z głęboką wiarą, w pełni nadziei, że Twoje Ojczyzny, wołanie o pokój powszechny, sprawiedliwość będzie wysłuchane, że stanie się etycznym drogowskazem, normą zwyczajową na ziemi”. Następnie głos zabrala w imieniu włókniaerek Kazimiera Wadowska: „Wiemy, i to nas bardzo cieszy, że Wasza Świątobliwość z tego miejsca będzie przemawiał do wszystkich ludzi pracy w naszej umiłowanej Ojczyźnie. Dzisiejsze spotkanie, możliwość bezpośredniego kontaktu z Waszą Świątobliwością wlewa w nasze polskie serca wielką radość i dumę.(...) Ta wizyta wyzwoli w nas dodatkową energię do działania i jeszcze bardziej będziemy za Polskę i jej przyszłość czuć się odpowiedzialni. (...)

Prosimy Cię, Ojczyzny Święty abys udzielił błogosławieństwa nam i owocom naszej pracy”. Po tych słowach nastąpiło długo oczekiwane przemówienie Papieża, który skierował swoje słowo do całego świata pracy w Polsce. Przed opuszczeniem zakładu włókniaarki prosiły: „Ojczyzny Święty, zostań z nami”. Na to papież z typowym dla siebie poczuciem humoru odpowiedział: „Tutaj nie przyjmują do pracy mężczyzn”. O godzinie 18.00 Jan Paweł II przejechał na teren pobliskiego Klubu Sportowego „Włóknierz”.

- fot. 13 Przejazd z Katedry do „Uniontexu”
- fot. 14 - 15 Spotkanie papieża Jana Pawła II z włókniami na terenie „Uniontexu” (autor zdjęć Arturo Mari)

Podczas historycznej wizyty w fabryce Papierz powiedział: „Wyrażam radość, że w tym Waszym mieście mogę dziś spotkać się z wielkim światem pracy, reprezentowanym – tutaj właśnie w Łodzi – w większości przez kobiety. Dodam, że jest to wydarzenie bez precedensu. (...) Serdecznie i z głęboką czcią, na jaką zasługuje kobieta, witam i pozdrawiam wszystkie tu zgromadzone Łódzkie Włóknianki – a w waszych osobach wszystkie na ziemi polskiej kobiety pracujące zawodowo i znajdujące się w różnych sytuacjach życiowych. (..) Kobieta polska ma nieobliczalne wręcz zasługi w naszych dziejach, zwłaszcza w okresach najtrudniejszych. (...) Więc, moje drogie, niech wam Bóg błogosławi z całego serca”.

Nowa Tkalnia była nowoczesnym zakładem przemysłowym powstałym w 1898 roku z inicjatywy rodziny Scheibler. Był to ważny element zespołu rezydencjonalno-mieszkalno-fabrycznego należącego do tej rodziny. Obszar kompleksu zajmował tereny Wodnego Rynku oraz tak zwanych posiadłości wodno-fabrycznych: Wójtowskiego Młyna, Księżego Młyna, Biskupiego Młyna oraz Posiadła Bielnikowego. Cały kompleks zajmował pięćset hektarów co stanowiło 1/6 powierzchni całego miasta. Nowa Tkalnia jest budynkiem ceglany o konstrukcji schedowej, czyli nakrytym przeszklonym dachem pilastym, co umożliwiało naturalne doświetlenie hali fabrycznej. Stylem obiekt nawiązuje do architektury wczesnorenansowej. Twórcą projektu był Paul Rübensahm pochodzący z Rygi. Obecnie obiekt czeka na pełną rewitalizację.

- fot. 16 Podczas wizyty Ojca Świętego w „Uniontexie” (autor zdjęcia Arturo Mari)

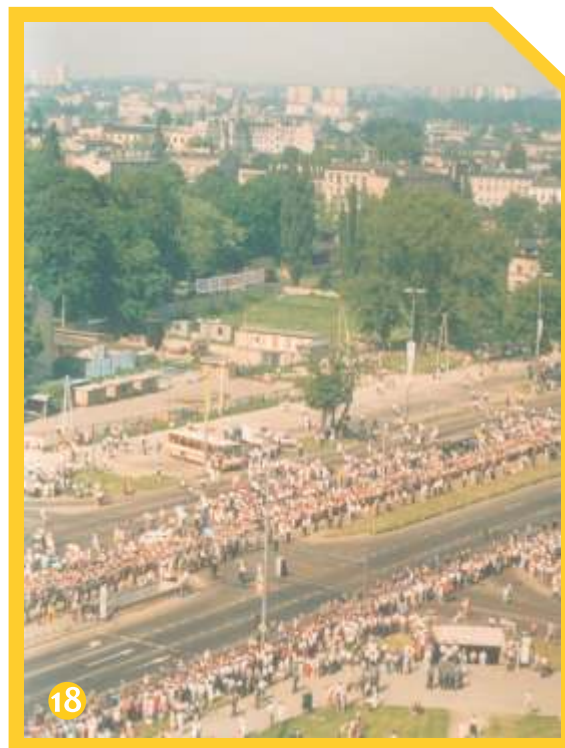
 Dawny stadion Klubu Sportowego „Włókniarz”
ul. Milionowa 12

Ojciec Święty z „Uniontexu” przybył na teren stadionu o godzinie 18.10. Tam nastąpiło oficjalne pożegnanie Papieża. Gospodarz miejsca, dyrektor Klubu Sportowego „Włókniarz” Mirosław Pikierski zwrócił się do Ojca Świętego: „Jesteśmy dumni, że jako jedyny klub w Polsce mamy zaszczyt gościć Waszą Świątobliwość na terenie naszego obiektu sportowego”. Następnie pożegnali Papieża przedstawiciele kościoła łódzkiego z biskupami na czele i licznie zebrani wierni. Papież o godzinie 18.20 odleciał do Warszawy. W ten sposób dobiegła do końca pielgrzymka papieska w Łodzi.

Stadion Szkoły Mistrzostwa Sportowego imienia Kazimierza Górskiego, dawniej Klubu Sportowego „Włókniarz” został zbudowany w 1938 roku dla klubu sportowego założonego dziesięć lat wcześniej przy zakładach scheiblerowsko-grohmanowskich. Klub pierwotnie nosił nazwę „Zjednoczenie”. Od 1947 roku klub zmienił nazwę na Związkowy Klub Sportowy „Włókniarz”. Obecnie stadion należy do kompleksu Szkoły Mistrzostwa Sportowego.

- fot. 17 - 18 Przejazd Papieża przez Łódź
(autor zdjęcia 17 Andrzej Wach)

Łowicz

14 czerwca 1999 roku

 Katedra pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i świętego Mikołaja
Plac Stary Rynek 24/30

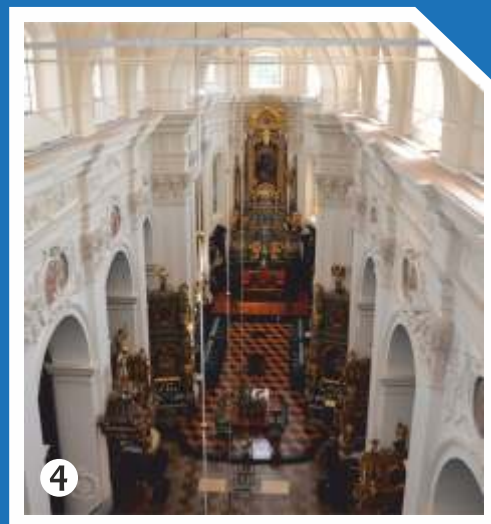
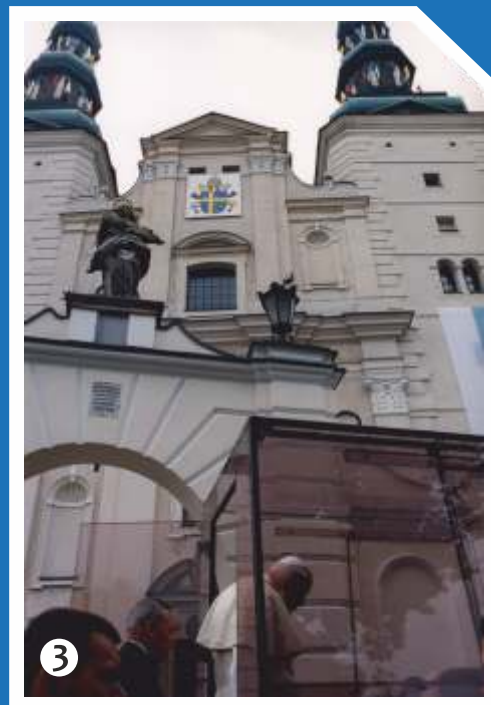
Jan Paweł II podczas VII pielgrzymki do ojczyzny przyjechał do Łowicza. Na miejsce dotarł około godziny 9.45. Przez większą część drogi z Warszawy był witany przez tłumy wiernych oczekujących na przejazd Szacownego Gościa. Oficjalnie przywitano Papieża przy wejściu do dawnej kolegiaty prymasowskiej podniesionej do rangi katedry łowickiej w 1992 roku. Następnie Jan Paweł II modlił się w tym ważnym dla dziejów polskiego Kościoła miejscu, gdzie w sposób szczególny czczona jest święta Wiktoria, będąca patronką miasta, a w podziemiach spoczywa aż dwunastu prymasów Polski. Podczas pobytu w świątyni Ojciec Święty nadał jej zaszczytny tytuł Bazyliki Mniejszej. Następnie udał się na łowickie Błonia, gdzie odprawił uroczystą mszę świętą.

Katedra łowicka pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i świętego Mikołaja jest najwspanialszą świątynią miasta. W dawnych czasach tytułowano ją „prześwietną” i „prymasowską”. Dzisiejszą bryłę i wystrój otrzymała w wyniku XVII-wiecznej przebudowy w stylu renesansowo-barokowym. Na szczególną uwagę zasługuje ołtarz główny i zespół pięciu grobowych kaplic prymasowskich z najcenniejszą kaplicą świętej Wiktorii

ufundowaną przez prymasa Jakuba Uchańskiego w 1580 roku. Jest ona dziełem Jana Michałowicza z Urzędowa uważanego za najwybitniejszego polskiego mistrza kamieniarskiego okresu renesansu. W posadzce nawy głównej świątyni umieszczona jest płyta upamiętniająca pobyt Papieża w katedrze oraz fakt nadania jej tytułu bazyliki. Katedra jest jednym z najcenniejszych nowożytnych zabytków w Polsce centralnej. Na placu przed świątynią, czyli na Starym Rynku znajduje się pomnik Ojca Świętego. Odsłonięto go w pierwszą rocznicę wizyty Papieża w Łowiczu. Jego autorem jest rzeźbiarz Stanisław Słonina.

- fot. 1 Bazylika katedralna Wniebowzięcia NMP i świętego Mikołaja w Łowiczu (autor zdjęcia Grzegorz Turski)
- fot. 2 - 3 Wizyta Ojca Świętego w łowickiej katedrze (autor zdjęcia Arturo Mari)
- fot. 4 Wnętrze łowickiej katedry (autor zdjęcia Jacek Rybus)

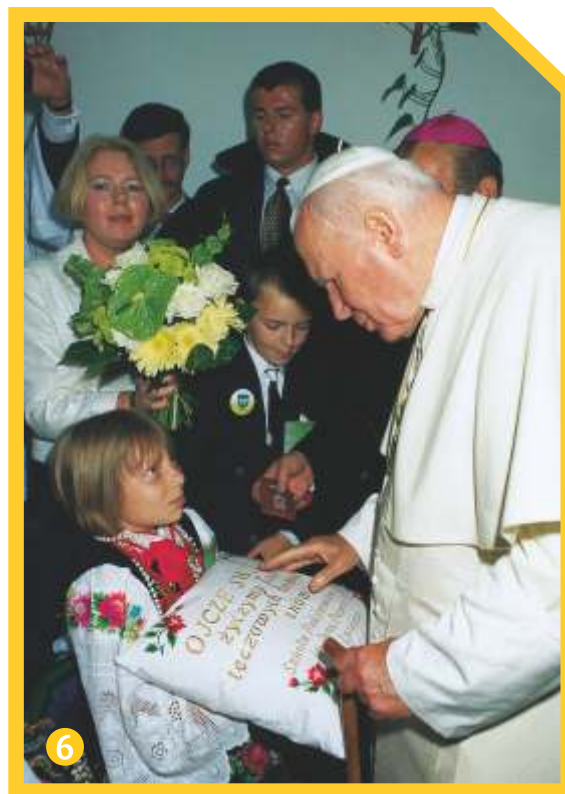

 Szkoła Podstawowa nr 7 im. Jana Pawła II
z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Młodzieżowa 15

Po przejeździe ulicami Łowicza Papież udał się do miejscowej Szkoły Podstawowej nr 7 usytuowanej w sąsiedztwie miejsca, gdzie zaplanowano mszę świętą. Sale szkolne na czas uroczystości stały się zakrystią, a biblioteka szkolna specjalnie przygotowanym pokojem dla Ojca Świętego. Tam też miało miejsce krótkie spotkanie z dziećmi, które podarowały Papieżowi specjalnie haftowaną po łowicku poduszkę z życzeniami: „Ojcie Święty życzymy Tobie tęczy łowickich snów”. Na terenie boiska szkolnego umieszczono ołtarz papieski. Dziś w tym miejscu znajduje się pamiątkowy głaz.

- fot. 5 Pamiątkowy głaz umieszczony w miejscu ołtarza papieskiego
- fot. 6 Prezent dla Ojca Świętego (autor zdjęcia Arturo Mari)

 **Błonia w sąsiedztwie kościoła pod wezwaniem
Chrystusa Dobrego Pasterza**
ul. Jana Pawła II 32

Na Błoniach w bliskim sąsiedztwie nowowyzbudowanej świątyni pod wezwaniem Chrystusa Dobrego Pasterza odbyła się uroczysta msza święta pod przewodnictwem Jana Pawła II. W ołtarzu papieskim umieszczono relikwiarz Świętej Wiktorii patronki miasta i Diecezji Łowickiej. Papież w kazaniu mówił o wychowaniu i o wielkiej roli rodziców i wychowawców w tym odpowiedzialnym dziele.

Podczas homilii Papież powiedział: „Trzeba, aby (...) dzieci i młodzież mogły otwarcie przyznawać się do swoich przekonań religijnych i zgodnie z nimi postępować.(...) Wychowanie młodego pokolenia w duchu miłości Ojczyzny ma wielkie znaczenie dla przyszłości narodu”. I w innym momencie zwrócił się do zgromadzonych na liturgii: „Chrystus rozumie najtajniejsze pragnienia waszego serca. On czeka na waszą miłość i na wasze świadectwo”.

Kościół pod wezwaniem Chrystusa Dobrego Pasterza jest dwuwieżową, ceglana świątynią z transeptem wzniesioną między 1991 a 1995 rokiem. W kolejnych latach trwały prace nad urządzeniem wnętrza. Konsekracji kościoła dokonał biskup łowicki Alojzy Orszulik 22 września 2001 roku. W dwudziestą rocznicę pobytu Jana Pawła II w Łowiczu na elewacji świątyni odsłonięto tablicę z napisem: *Dnia 14 czerwca 1999 r. w czasie VII Pielgrzymki do Ojczyzny na placu obok tej świątyni Ojciec Święty Jan Paweł II celebrował Mszę Świętą. Łowicz, dnia 14 czerwca 2019 roku.*

- fot. 7 Uroczysta msza święta odprawiana przez Ojca Świętego (autor zdjęcia Arturo Mari)

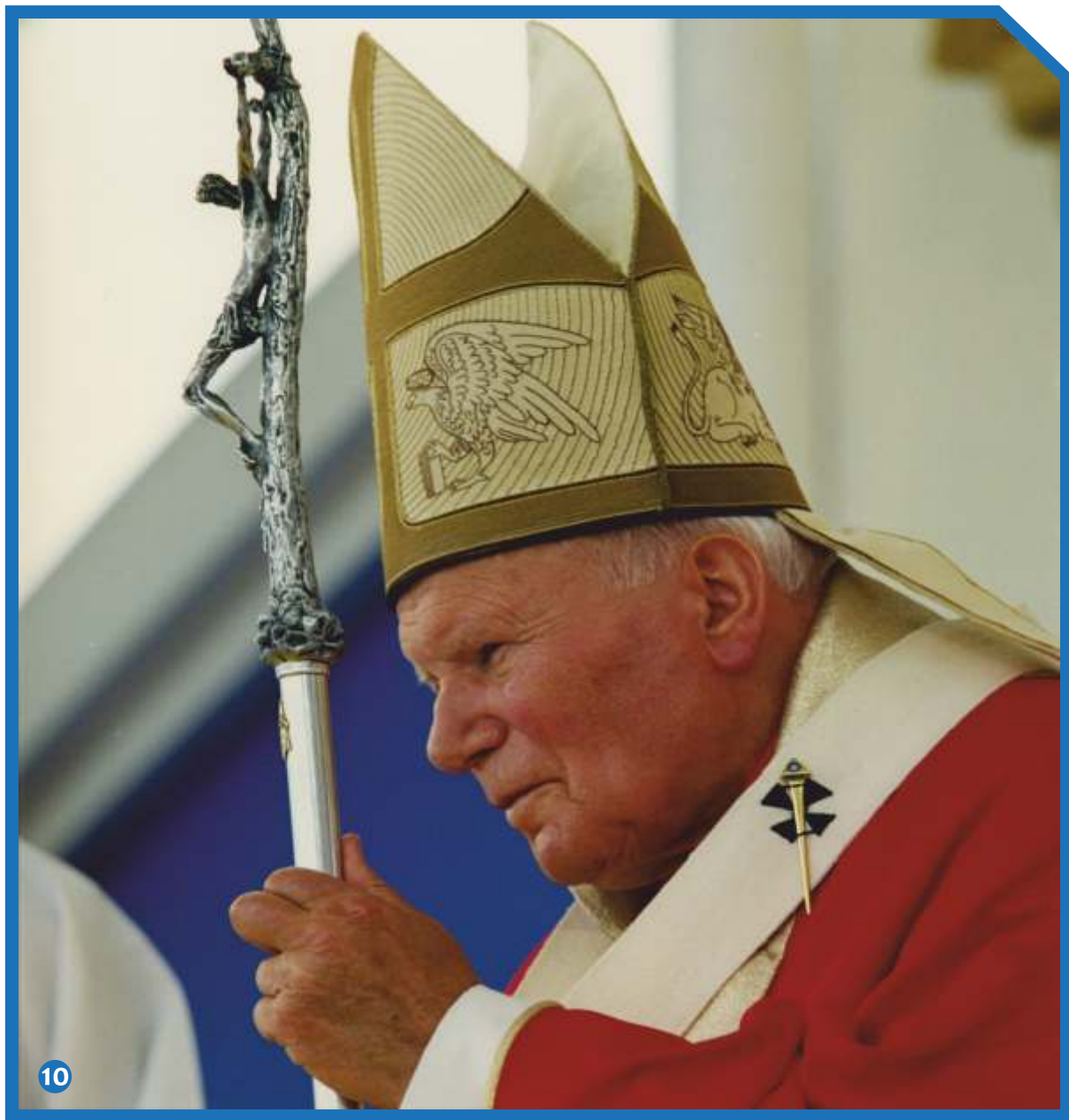
 Rezydencja Biskupa
Plac Stary Rynek 24/30c

Po zakończeniu uroczystej mszy świętej około godziny 13. Papież przejechał ulicami miasta do rezydencji biskupów łowickich. Tam zjadł obiad oraz udał się na krótki odpoczynek. Wtedy też doszło do spotkania Ojca Świętego z wykładowcami i alumnami Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Łowickiej, podczas którego wszyscy zebrani zrobili sobie pamiątkowe zdjęcie.

Rezydencja Biskupa to dawna dziekana sufragania wzniesiona w 1687 roku z inicjatywy dziekana łowickiego Wojciecha Krajewskiego. Pierwotnie był to dwór dziekanów łowickich. Po utworzeniu w 1992 roku Diecezji Łowickiej obiekt stał się siedzibą biskupa ordynariusza diecezji. Jest to budowla barokowa, parterowa z wysokim czterospadowym dachem, z dwukondygnacyjnym ryzalitem w elewacji frontowej zwieńczonym trójkątnym frontonem. Przed nim znajduje się cztero-kolumnowy ganek wzniesiony współcześnie w miejscu pierwotnej drewnianej werandy.

- fot. 8-9 Rezydencja Biskupa obecnie i dawniej (XVII w.)
- fot. 10 Jan Paweł II podczas mszy świętej (autor zdjęcia Arturo Mari)

10

Błonia w sąsiedztwie ruin zamku prymasowskiego

Po krótkim odpoczynku w pałacu biskupa łowickiego Papież udał się na Błonia w sąsiedztwie ruin dawnej siedziby arcybiskupów gnieźnieńskich. Stamtąd o godzinie 17.05 odleciał helikopterem. W miejscu lądowiska umieszczony jest pamiątkowy głąz z tablicą o treści: *Miejsce pożegnania Papieża Polaka Świętego Jana Pawła II z Ziemią Łowicką*. Uroczyste odsłonięcie tego pomnika miało miejsce w siedemnastą rocznicę wizyty Papieża w Łowiczu.

Podczas wizyty w Łowiczu Papież w homilii powiedział: *„Witaj Ziemię Łowicka, ze swą bogatą historią! (...) Bądź pozdrowiona ziemię tak hojnie ubogacona tradycją chrześcijańską i wiarą twojego ludu, który pomimo dziejowych burz zawsze niezmiennie trwa przy Chrystusie i jego Kościele”*.

Ruiny zamku arcybiskupów gnieźnieńskich – prymasów Polski, są pozostałością jednej z najwspanialszych budowli w Rzeczypospolitej przedrozbiorowej. Pierwotną budowlę obronną wzniósł w XIV stuleciu fundator licznych zamków i kościołów arcybiskup gnieźnieński Jarosław Bogoria Skotnicki. Przez kolejne trzysta lat zamek był modernizowany i przebudowywany na wygodną rezydencję prymasowską. Obiekt składający się w okresie renesansu z zamku wysokiego i zamku niskiego należał do najwytworniejszych w kraju. Około 1620 roku zamek założony na planie poszerzonego pięcioboku otoczono wałami ziemnymi z bastionami w narożach, dostosowując go do użycia artylerii. W źródłach łowicki zamek okreśłany był jako „wyborny i zbudowany z kunsztem”. Kres świetności warowni przyniósł potop szwedzki. Starania o odbudowę zamczyska podejmowało kilku arcybiskupów do początku XVIII wieku, jednak zamek nigdy już nie powrócił do pierwotnej świetności. W 1787 roku urządzono w nim manufakturę płótna zaś dwa lata później drukarnię. Były to jedne z pierwszych na ziemiach polskich zakładów włókienniczych. W 1794 roku zamek strawił ogień. Następnie warownia została poddana powolnej rozbiórce. Obecnie po wspaniałym zamku prymasowskim pozostały jedynie ruiny.

12

- fot. 11 Przejazd Ojca Świętego przez Łowicz (autor zdjęcia Arturo Mari)
- fot. 12 Ruiny zamku prymasowskiego
- fot. 13 Pamiątkowy głaz w miejscu pożegnania Ojca Świętego z Ziemią Łowicką
- fot. 14 Właściciel ruin zamku prymasowskiego z Ojcem Świętym (autor zdjęcia Arturo Mari)
- fot. 15 Jan Paweł II podczas mszy świętej (autor zdjęcia Arturo Mari)

13

14

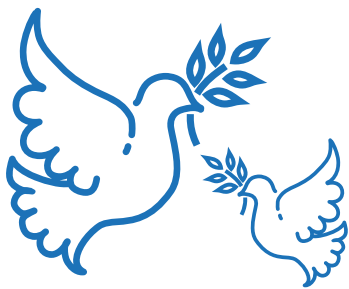
15

Podsumowanie

Wizyta Ojca Świętego przyniosła wiele owoców duchowych i materialnych. Erygowano dwie łódzkie parafie: na Retkini Parafię pod wezwaniem Najświętszej Eucharystii przy ul. księdza Jerzego Popiełuszki 9 i na Radogoszczu Parafię Najświętszego Sakramentu przy ul. Sobótki 11. Utworzono wspomniany Fundusz Ochrony Macierzyństwa imienia Stanisławy Leszczyńskiej oraz ustanowiono Święto Eucharystii przypadające co roku w drugą niedzielę czerwca. W tym miejscu warto dodać, że ołtarz papieski z Lublinka po zmianach architektonicznych został umieszczony w kościele pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski przy ulicy Zgierskiej 230/232, zaś krzyż z papieskiego ołtarza wkomponowano w fasadę wspomnianej parafii na Retkini. Organy wykorzystywane podczas mszy świętej na lotnisku zainstalowane są w parafii Matki Bożej Fatimskiej przy ulicy Jana Kilińskiego 228.

Pamięć o wizycie Ojca Świętego Jana Pawła II w Łodzi i regionie trwa. Na przestrzeni kolejnych lat Papież został uhonorowany poprzez liczne pomniki, nazwy ulic, placów na terenie całego województwa. W samej Łodzi jest 7 pomników oraz liczne tablice. Kilka szkół nosi imię Papieża-Polaka. Szczególna tablica znajduje się na siedzibie Urzędu Miasta Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej 104. Przypomina ona o nadaniu honorowego Obywatelstwa Miasta Łodzi Papieżowi. Umieszczone są tam słowa Jana Pawła II: *„Witam miasto Łódź z księdzem arcybiskupem, panem prezydentem i panem przewodniczącym Rady Miejskiej, dziękując za obdarowanie mnie honorowym obywatelstwem, życzę waszemu miastu pomyślnego rozwoju dla dobra wszystkich obywateli. Szczęść Boże”*.

autor zdjęcia Arturo Mari

Papież - Polak

Bibliografia

- Bieńkowska D., Umińska-Tytoń E., Nazewnictwo miejskie Łodzi, Łódź 2012.
 - Bonisławski R., Archikatedra. Nasz łódzki panteon narodowy, Łódź 2011.
 - Bonisławski R., Podolska J., Spacerownik Łódzki, Inowrocław 2008.
 - Budziarek M., Archikatedra Łódzka, Łódź 1995.
 - Budziarek M., Łódź Piotrowa. Krótka historia Kościoła w Łodzi, Łódź 2005.
 - Czas Piotrkowski 1997, nr 6.
 - Encyklopedia Historia Polski. Dzieje Polityczne, t. 1, pod red. A. Dyczkowskiego i B. Chromik, Warszawa 1994.
 - Grad S., Różański M., Bogu na chwałę. Historia parafii św. Stanisława Kostki w Łodzi, Łódź 2013.
 - Gryglewski P., Wróbel R., Ucińska U., Łódzkie budynki 1945-1970, Łódź 2009.
 - Jan Paweł II w Łodzi w dwudziestą rocznicę wizyty, pod red. M. Przybysz, M. Różańskiego, J. Wróbla, Łódź 2007.
 - Jaworska-Maćkowiak C., Maćkowiak T., Papieskim szlakiem po Łodzi Piotrowej, Łódź 2009.
 - Jaworska-Maćkowiak C., Maćkowiak T., Pomniki łódzkie, Łódź 1998.
 - Karp B., Majkut S., Osiał W., Witaj Ziemi Łowicka! Dziesiąta rocznica pielgrzymki Sługi Bożego Jana Pawła II do Łowicza 1999 - 14 czerwca - 2009, Żąbki 2009.
 - Kita J., Nartowicz-Kot M., Patroni łódzkich ulic, Łódź 2012. Kobjek G., Historia rzymskokatolickiej Łodzi w datach, Łódź 2006.
 - Kusiński J., Bonisławski R., Janik M., Księga fabryk Łodzi, Gdańsk 2009.
 - Liturgia Mszy Świętej celebrowanej przez Ojca Świętego Jana Pawła II 14 czerwca 1999 r. w Łowiczu, opr. bp J. Zawitkowski i inni., Żąbki 1999.
 - Łęczycza. Monografia miasta do 1990 roku, pod red. R. Rosina, Łęczycza 2001.
 - Łódź Ojca Świętego. W 20. Rocznice wizyty Jana Pawła II w Łodzi, pod red. A. Ostapowicz, H. Gawlik, Łódź 2006.
 - Machlański P., Podolska J., Stańczak T., Spacerownik po regionie czyli szlakiem zamków w województwie łódzkim, Inowrocław 2008.
 - Maciejewski J., Z Paulinami przez wieki. Wieruszów. Podręczny sprawnik wiedzy o Wieruszowie i okolicach związanych z działalnością tamtejszego konwentu oo. Paulinów w latach 1401-2001, Wieruszów 2003.
 - Palusiński J., Zawsze lubiłem śpiewać (Jedynie święto z doczesną nagrodą).
 - Przewodnik po Łęczycy i regionie łęczyckim, pod. red. J. Szymczaka, Łęczycza 2008.
 - Ruszkowski A., Sieradz i okolice, Sieradz 2000.
 - Sölle P., Machlański P., Województwo łódzkie. Największe atrakcje turystyczne, Łódź 2009.
 - Stachlewski W., Łowicz i okolice, Łowicz 1993
 - Stefański K., Atlas architektury dawnej Łodzi do 1939 r., Łódź 2003.
 - Stefański K., Architektura sakralna Łodzi w okresie przemysłowego rozwoju miasta 1821-1914, Łódź 1995.
 - Święty Jan Paweł II 1920-2005 we wspomnieniach mieszkańców Ziemi Sieradzkiej, pod red. J. Hołubowicza, Sieradz 2015.
 - Tydzień Trybunalski 17.02.2000 r. Nr 7 (153).
 - Warchulińska A., Piotrków Trybunalski między wojnami. Opowieści o życiu miasta 1918-1939, Łódź 2012.
 - XX rocznica wizyty Jana Pawła II w Łodzi 13 czerwca 1987 roku, Piotrkowska 104, Miesięcznik łódzki, Wydanie specjalne – czerwiec 2007.
 - Zakony w Polsce, pod red. J. Pawlika, Łódź 1988.
- Źródła internetowe:**
- <http://www.antoni.rel.pl/>
 - <https://www.archidiecezja.lodz.pl/parafia/najswietszego-serca-jezusowego-5/>
 - <http://dobrypasterz-lowicz.pl/>
 - http://klasztor-sieradz.pl/klasztor_historia.html
 - <https://lowicz.gosc.pl/doc/3234253.Kamien-refleksji>
 - <https://lowicz.naszemiasto.pl/20-rocznica-wizyty-jana-pawla-ii-w-lowiczu-odslonieto/ar/c1-5170587>
 - <http://muzeumzdunskawola.blogspot.com/2013/10/zdarzy-o-sie-we-wrzesniu.html>
 - <https://www.polskaniezwykla.pl/web/place/43501,lowicz-pomnik-jana-pawla-ii-na-starym-ryнку.html>
 - <https://sanktuarium.rodzina.net/>
 - <https://www.youtube.com/watch?v=g88HpuyaHww>

Spis treści

1	Słowo wstępne	32	Łódź. 15 grudnia 1974 r.
3	Od autora	34	Sieradz. 29 czerwca 1978 r.
4	Łódź. 10-13 kwietnia 1960 r.	36	Łódź. 13 czerwca 1987 r.
6	Łódź. 31 stycznia 1967 r.	48	Łowicz. 14 czerwca 1999 r.
9	Łódź. 10-11 czerwca 1967 r.	56	Podsumowanie
12	Tum. 11 czerwca 1967 r.	58	Bibliografia
14	Stuzianna Poświętne. 18 czerwca 1968 r.	59	Spis treści
17	Łódź. 18-19 maja 1969 r.		
20	Łódź. 13 grudnia 1970 r.		
25	Wieruszów. 5 maja 1973 r.		
27	Łódź. 15 września i 7 listopada 1973 r.		
28	Zduńska Wola. 15 września 1973 r.		
30	Piotrków Trybunalski. 7 lipca 1974 r.		

Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego

Departament Sportu i Turystyki

al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź

www.lodzkie.pl

www.lodzkie.travel

turystyka@lodzkie.pl

Opracowanie merytoryczne:

Piotr Machlański - konsultant ds. edukacji regionalnej

w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli

i Kształcenia Praktycznego

Opracowanie graficzne:

Olga Żukowska, Idalia Manios

Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego

Materiał zdjęciowy:

autorzy zdjęć, archiwa: Archidiecezja Łódzka, Diecezja Łowicka, Klasztor Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego w Sieradzu, Sanktuarium Świętej Rodziny w Studziannie, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego oraz źródła wymienione w opisach zdjęć

* zdjęcia autorstwa Arturo Mari i Andrzeja Wacha udostępnione zostały przez Archidiecezję Łódzką oraz Diecezję Łowicką

Wydawca:

Departament Sportu i Turystyki

Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

Łódź 2020

ISBN: 978-83-955563-6-4

województwo ^Ł
łódzkie

ROK 2020 W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Rokiem św. Jana Pawła II